

Hoortoestel- aanpassing op het Audiologisch Centrum

UMC St Radboud

Patiënteninformatie

Uit het zojuist afgenomen gehooronderzoek blijkt dat u een gehoorverlies heeft. In deze folder wordt de gang van zaken bij een hoortoestelaanpassing besproken. U leest wat de rol van de audicien is, hoe de proefperiode geregeld is en hoe de controle en vergoeding verlopen. De tekst bevat veel details waarvan sommige misschien op dit moment voor u niet helemaal te plaatsen zijn. We raden u toch aan deze folder vóór uw eerste bezoek aan het Audiologisch Centrum door te lezen, en deze tijdens de proefperiode nog eens in te zien.

Hoortoestel

Uit de meetresultaten blijkt dat uw gehoorverlies zodanig is dat een hoortoestel u mogelijk kan helpen om beter te kunnen horen en verstaan. Op het Audiologisch Centrum wordt u geholpen bij het maken van de keuze voor merk en type hoortoestellen.

Een hoortoestel is een goed hulpmiddel om het horen in alledaagse situaties te verbeteren. U moet bedenken dat een hoortoestel een hulpmiddel is. De techniek kan niet goedmaken dat uw gehoorverlies bijna altijd ook een verlies aan kwaliteit van het gehoor betekent. Hoe goed ook zelfs het beste toestel het geluid voor u versterkt, wan-

neer uw gehoor de geluiden niet meer helemaal kan onderscheiden verstaat u in moeilijke situaties altijd minder goed dan iemand met een normaal gehoor. Ook zult u aan het nieuwe geluid moeten wennen. Dit ervaart u vooral in de eerste weken; pas na gewenning heeft u ook in moeilijkere situaties baat bij al dat extra geluid.

Vergoeding hoortoestellen

- Meestal alleen wanneer aan een aantal voorwaarden wordt voldaan (grootte van het gehoorverlies).
- Meestal een standaardbedrag dat bijna voldoende is voor hoortoestellen zonder 'extra's'. U kunt het beste vóór uw eerste bezoek bij uw verzekering navragen of u voor extra vergoeding in aanmerking komt. Soms is het mogelijk (extra) vergoeding vanwege de werksituatie of via de sociale dienst te krijgen.

Hoortoestelaanpassing

De hoortoestelaanpassing verloopt via het Audiologisch Centrum, in samenwerking met de audicien (hoortoestelwinkel). Er wordt stilgestaan bij uw slechthorendheid en bij de vraag of u voor hoortoestellen en/of andere hulpmiddelen voor het gehoor in aanmerking komt. Hierbij is uw gehoorverlies bepalend voor wat wel en niet mogelijk

is. Ook komt er een aantal belangrijke vragen over het soort hoortoestel aan de orde, waarbij uw persoonlijke voorkeur van groot belang is. Beslissingen moeten soms in relatief korte tijd genomen worden. Daarom is het goed wanneer u vantevoren al een indruk heeft van de verschillende mogelijkheden op dit gebied. Het slagen van de hoortoestelaanpassing staat of valt met uw motivatie voor de gekozen oplossing.

De begeleiding bij de hoortoestelaanpassing is sterk afhankelijk van uw persoonlijke omstandigheden, uw gehoorverlies en uw wensen met betrekking tot het gehoor. Bij het lezen van deze folder zult u daarom ongetwijfeld zaken tegenkomen die voor u niet gelden, en misschien andere zaken missen die voor u juist belangrijk zijn. In deze folder wordt een indruk gegeven van de meest voorkomende aandachtspunten bij de hoortoestelaanpassing.

De informatie in deze folder is bedoeld om uiteindelijk beter gemotiveerd verder te kunnen.

De aanpassing in stappen

Over het algemeen verloopt een hoortoestelaanpassing volgens de volgende stappen:

1. Via de KNO-polikliniek wordt u doorverwezen naar het Audiologisch Centrum.
2. Op het Audiologisch Centrum wordt uw gehoor uitgebreid gemeten, voor zover dat nog niet gedaan was. Met u wordt besproken met welke hoortoestellen het aanpassingstraject gestart wordt. Dit wordt op een recept voor de audicien meegegeven.
3. De audicien maakt afdrucken van uw oren en bestelt de hoortoestellen. U krijgt een prijsopgaaf en informatie over het omgaan met de hoortoestellen.
4. Na enkele weken krijgt u de toestellen en begint u aan een proefperiode. Tijdens de proef kan het voorkomen dat u (enkele keren) uw audicien bezoekt om kleine ongemakken te laten verhelpen en nadere uitleg over het gebruik te ontvangen.
Na minimaal vier weken met goed functionerende hoortoestellen, is het tijd voor de controleafspraak op het Audiologisch Centrum.
5. Tijdens het controlebezoek wordt stilgestaan bij uw ervaringen met

de hoortoestellen en wordt de hoortoestelaanpassing geanalyseerd. Afhankelijk hiervan wordt besloten of de proefperiode met deze hoortoestellen verlengd wordt, of dat de proef voortgezet wordt met een ander merk en type hoortoestellen.

6. Na de wijzigingen probeert u de hoortoestellen opnieuw uit. Wanneer er sprake is van gebruik van een ander merk of type hoortoestel komt de audicien ook weer in beeld, als bij stap 4.
7. (Eind)controle van de hoortoestelaanpassing. Bij dit bezoek aan het Audiologisch Centrum wordt, net als in stap 5, stilgestaan bij het resultaat. Wanneer dit naar tevredenheid is kan de aanpassing worden afgerond, zo niet dan wordt de proef verlengd zoals beschreven in stap 6 en volgt er ook weer een controle. Het uiteindelijke doel is om binnen enkele maanden de proef met de hoortoestellen te kunnen afronden. Hierna verzoekt de audicien uw ziektekostenverzekering om de bijdrage in de kosten van de hoortoestellen te voldoen.

N.B. De proef is vrijblijvend, dus bij onvoldoende baat van de hoortoestel-

aanpassing is teruggave van de hoortoestellen mogelijk. De audicien kan in dat geval een vergoeding voor het maatwerk vragen.

Voor andere hulpmiddelen zoals ringleiding en wek- en waarschuwingsapparatuur is de gang van zaken iets afwijkend. Ook hier kan de audicien u mee helpen.

Eerste gesprek op het Audiologisch Centrum

De geschiedenis van uw slechthorendheid zal kort worden doorgenomen:

- Hoe lang heeft u last van uw slechthorendheid?
- Wat is de mogelijke oorzaak, zijn er bijkomende klachten (bijvoorbeeld oorsuizen, duizeligheid, oorontstekingen)?
Op welke manier ondervindt u hinder van uw slechthorendheid?
- Hoe gaat het gesprek met een persoon in stilte? En wanneer die persoon zacht spreekt of wat verder weg zit?
- Kunt u in een grote groep nog uit de voeten?
- Stelt u bijzondere eisen aan uw gehoor vanwege uw beroep of andere activiteiten?
- Hoe gaat het telefoneren en het beluisteren van radio en televisie?

Op basis van de antwoorden op deze vragen wordt besloten of, en zo ja met welke hoortoestellen de proef gestart zal worden. Ook wordt er aandacht besteed aan de grootte van uw gehoorverlies, aangezien uw verzekering doorgaans alleen hoortoestellen vergoedt indien het verlies aan beide oren groot genoeg is.

Wat is uw verwachting over de toestellen? Zoals eerder gezegd, hoortoestellen blijven hulpmiddelen, uw gehoorverlies leidt bijna altijd tot een kwaliteitsverlies dat met een hoortoestel niet goed te maken is. In rumoer, zoals in druk gezelschap, zult u om een gesprek te volgen altijd meer moeite hebben dan iemand met een normaal gehoor.

Keuzes

Wanneer u en de medewerker van het Audiologisch Centrum het eens zijn over het beginnen van een proef met hoortoestellen, moeten er meestal drie keuzes gemaakt worden.

1. Eén of twee toestellen?

Gaat u een proef doen met één of twee toestellen? Sommige mensen menen dat één toestel wel genoeg is en dat een hoortoestel aan beide oren overbodige moeite betekent. In het algemeen is het echter zo dat het verstaan in

moeilijke situaties juist slechter gaat wanneer maar één oor meedoet.

2. In of achter het oor?

Wordt het een toestel in-het-oor of achter-het-oor? De toestellen in het oor zien er uit als oordopjes.

De toestellen achter het oor als kleine banaantjes die met een doorzichtige slang vastzitten aan een plastic tuitje dat in de gehoorgang wordt gedragen (het oorstukje). Overigens: ook het kleinste toestel heeft een batterij nodig. Die moet u meestal zelf betalen.

Een zeer klein achter-het-oor hoortoestel (met enkele forse dobbelstenen; bron: Beltone nl)

Toestellen in-het-oor zijn een cosmetisch aantrekkelijke mogelijkheid omdat ze over het algemeen minder zichtbaar

zijn en meer op de “normale” plaats zitten. Toch is een toestel in-het-oor soms niet mogelijk vanwege de aard van het gehoorverlies, een te smalle gehoorgang of oorontstekingen.

Een in-het-oor hoortoestel

Als het wel kan, moet u bij de volgende punten stilstaan:

Uiterlijk

In de reclamefolders worden de in-het-oor toestellen soms “onzichtbaar” genoemd, maar dat zijn ze vaak helemaal niet. Wanneer u een kleine gehoorgang heeft zal het toestel in-het-oor altijd goed zichtbaar in de gehoorschelp geplaatst moeten worden. In dat geval is een toestel achter-het-oor soms fraaier. Zeker wanneer u haar over de oren heeft kan juist het toestel achter-het-oor “onzichtbaar” zijn.

Functies

De kleinste in-het-oor toestellen missen een ringleidingstand. In grote zalen is

vaak een ringleiding aangelegd. Maakt u daar gebruik van, dan kunt u de spreker horen zonder last te hebben van rumoer om u heen. Met een hoortoestel zonder ringleidingstand kunt u van deze mogelijkheid dus geen gebruik maken.

Luistercomfort

Wanneer het toestel uw oor helemaal afsluit kan de eigen stem een onaangename klank hebben. Bij een in-het-oor toestel zal dit probleem eerder optreden dan bij een achter-het-oor toestel, zeker wanneer u een nauwe gehoorgang heeft. Bij grotere gehoorverliezen kan “fluiten” (rondzingen) optreden omdat zelfs langs het beste oorstukje (of schaalpje, bij een in-het-oor toestel) iets geluid weglekt. Een in-het-oor toestel heeft daar eerder last van dan een achter-het-oor toestel.

Kwetsbaarheid

In-het-oor toestellen vertonen iets vaker storingen dan achter-het-oor toestellen, omdat de onderdelen kwetsbaarder zijn en omdat oorsmeer eerder in het toestel komt. Het oorstukje van het toestel achter-het-oor daarentegen is gemakkelijk los te maken en apart te reinigen.

Hoewel er dus enige argumenten zijn om voorzichtig te zijn bij de keuze voor

een in-het-oor toestel kan dit in veel gevallen toch zeker geprobeerd worden. De proefperiode is er tenslotte voor om problemen op te sporen en zo mogelijk op te lossen.

3. Standaard of met extra mogelijkheden?

Alle moderne hoortoestellen hebben een hoge geluidskwaliteit. Vanwege de vele extra mogelijkheden die hoortoestellen tegenwoordig kunnen bieden, bestaan er ook flinke prijsverschillen. De duurdere hoortoestellen worden niet volledig vergoed door uw verzekering, het is daarom raadzaam de hoogte van de bijdrage van de zorgverzekeraar na te gaan vóór het starten van de hoortoestelaanpassing.

In het algemeen geldt dat dure hoortoestellen meer comfort en mogelijkheden bieden (nog rustiger in lawaai, een prettigere klankkleur) maar dat het niet zeker is dat u beter zult verstaan in gezelschap. Het is heel goed mogelijk om eerst een gunstig geprijsd toestel te proberen en alleen bij klachten verder te zoeken. Tegenwoordig wordt vrijwel uitsluitend nog gewerkt met digitale hoortoestellen.

Veel toestellen zijn tegenwoordig geheel automatisch en missen een volumeregeling. Dit betekent dat u zelf het geluid niet harder of zachter kunt zet-

ten. Niet iedereen kan dat waarderen, zeker niet wanneer u een wisselend gehoorverlies heeft.

Sommige dure toestellen hebben extra functies. Soms kunt u kiezen uit meerdere luisterprogramma's. Dit zijn verschillende klankinstellingen, waarbij meestal één programma wat milder klinkt voor in lawaai. Wanneer u vaak in heel verschillende situaties komt (fabriekshal, kantoorruimte) kan het prettig zijn wanneer u zelf het beste programma kunt kiezen. Bij bepaalde hoortoestellen is hiervoor een afstandsbediening leverbaar.

Sommige hoortoestellen bieden de mogelijkheid om te schakelen van "geluid rondom" naar "geluid van voren". In de laatste stand hoort u vooral geluid dat van voren komt, terwijl geluid van opzij en van achteren gedempt wordt. Dit kan het verstaan in gezelschap daadwerkelijk verbeteren wanneer uw gesprekspartner recht voor u zit. Deze functie is leverbaar bij met name de duurdere hoortoestellen, zowel in-het-oor als achter-het-oor.

U bent vrij in de keuze van de hoortoestelwinkel. Doorgaans kunt u er van een bij de NVAB (Nederlandse Vereniging van Audiociensbedrijven) aangesloten bedrijf op aan dat u gemakkelijk kan binnenlopen en dat u

iemand treft met de vereiste scholing. Een belangrijk argument bij de keuze is dat het bedrijf bij u in de buurt is. Het alternatief is een niet-NVAB bedrijf. Soms werkt men met afspraken via een landelijk telefoonnummer, maar daar staan soms forse kortingen op de prijs tegenover. Hoe de service bij deze bedrijven is geregeld is niet altijd zeker. Naast een schatting van de eventuele aanschafkosten is het verstandig om met uw audicien te bespreken wie de kosten betaalt wanneer een toestel tijdens de proef kwijt of beschadigd raakt. U of uw audicien?

Proefperiode

Gewenning aan de toestellen kost naast tijd vooral ook uw inzet. Optimaal is wanneer u al na een paar dagen overdag de toestellen continu draagt, in alle situaties. Ook op straat en in gezelschap. Wanneer u de toestellen alleen indoeft in moeilijke situaties (zoals wanneer u bezoek krijgt), heeft u nooit een optimaal profijt van de toestellen. Voor sommigen verloopt de gewenning niet voldoende omdat men overdag alleen is en daardoor weinig geluid om zich heen heeft. Soms helpt het om vaker radio en televisie aan te zetten, of om tijdens de proefperiode vaker onder de mensen te komen.

Tips voor het gebruik

Telefoneren met het toestel vergt enige oefening. Als u de ringleidingstand niet gebruikt moet u de hoorn aan de bovenkant van de oorschelp houden bij een toestel achter-het-oor, of iets van het oor af bij een toestel in-het-oor. Als u het toestel op de ringleidingstand zet moet u de hoorn aan de achterkant van de oorschelp houden.

Het oorstukje van het toestel achter-het-oor is los te maken en in een sopje te reinigen. Blaast u het droog voordat u het weer gebruikt. Door het batterijklepje 's nachts open te zetten kan het toestel beter drogen.

Oorsmeer kan door het dragen van een hoortoestel moeilijker uit het oor wegvloeien. Het kan het oor afsluiten zodat u niets hoort, of het kan tot gevolg hebben dat het toestel snel gaat piepen. Indien nodig, kunt u (sla)olie in het oor druppelen en zacht met lauw water naspoeien. Dit natuurlijk alleen wanneer uw trommelvlies intact is. Bij twijfel: raadpleeg uw huisarts of KNO-arts.

Controles

Voordat de proefperiode wordt afgesloten met een eindcontrole hebben er meestal meerdere tussentijdse controles plaatsgevonden. Belangrijke vragen bij de tussentijdse controle(s) zijn:

- Heeft u klachten aan het oor, zoals drukpijn of oorontstekingen?
- Kunt u het hoortoestel voldoende luid zetten zonder dat het hinderlijk fluit?
- Heeft u vaak last van harde geluiden?
- Hoe klinkt uw eigen stem? Als deze niet normaal klinkt, is de klank dan licht/scherp of juist zwaar/dreunend?
- Kunt u gemakkelijk met het hoortoestel omgaan?
- Wat is het effect van het hoortoestel op het verstaan in een één-op-één situatie, en wat is het effect in gezelschap?
- Lukt het telefoneren met het hoortoestel?

Bij de eindcontrole van de hoortoestelaanpassing dienen eventuele probleempunten, zoals hierboven genoemd, voldoende verholpen te zijn. Indien nodig zal onderzocht worden hoe het toestel versterkt bij verschillende toonhoogten. Mogelijk kan op basis van deze meting, en van uw ervaringen, de instelling van het toestel gewijzigd worden om klachten weg te nemen. Soms is het nodig aanpassingen aan het oorstukje aan te brengen. De eindcontrole is bedoeld om vast te stellen of de aanpassing goed is gelukt. Op basis van metingen en vooral uw

ervaringen wordt dan besloten of de apparatuur bij uw ziektekostenverzekering moet worden aangevraagd, of dat u op een andere manier geholpen moet worden. Zoals eerder al gezegd: de uitkomst kan ook zijn dat u de toestellen inlevert en besluit op dat moment af te zien van hoortoestellen. En ook dit is al genoemd: als de proefperiode veel korter wordt dan vier weken is een controle zinloos.

Bij een positief eindoordeel maakt de audicien de rekening op die bij uw ziektekostenverzekering ingediend kan worden. In principe wordt er van uit gegaan dat de toestellen minstens vijf jaar meegaan.

Verdere informatie

Er is een aantal brochures beschikbaar met informatie over slechthorendheid en hulpmiddelen. U kunt deze tijdens uw bezoek aan het Volwassenen Audiologisch Centrum inzien en eventueel meekrijgen. Dit zijn enkele titels:

Horen met één oor

Leidraad voor hoortoestelgebruikers

Ouderen en Slechthorendheid

Technische hulpmiddelen voor slechthorenden

Voor ouders van slechthorende kinderen:

Het éénorige kind op school

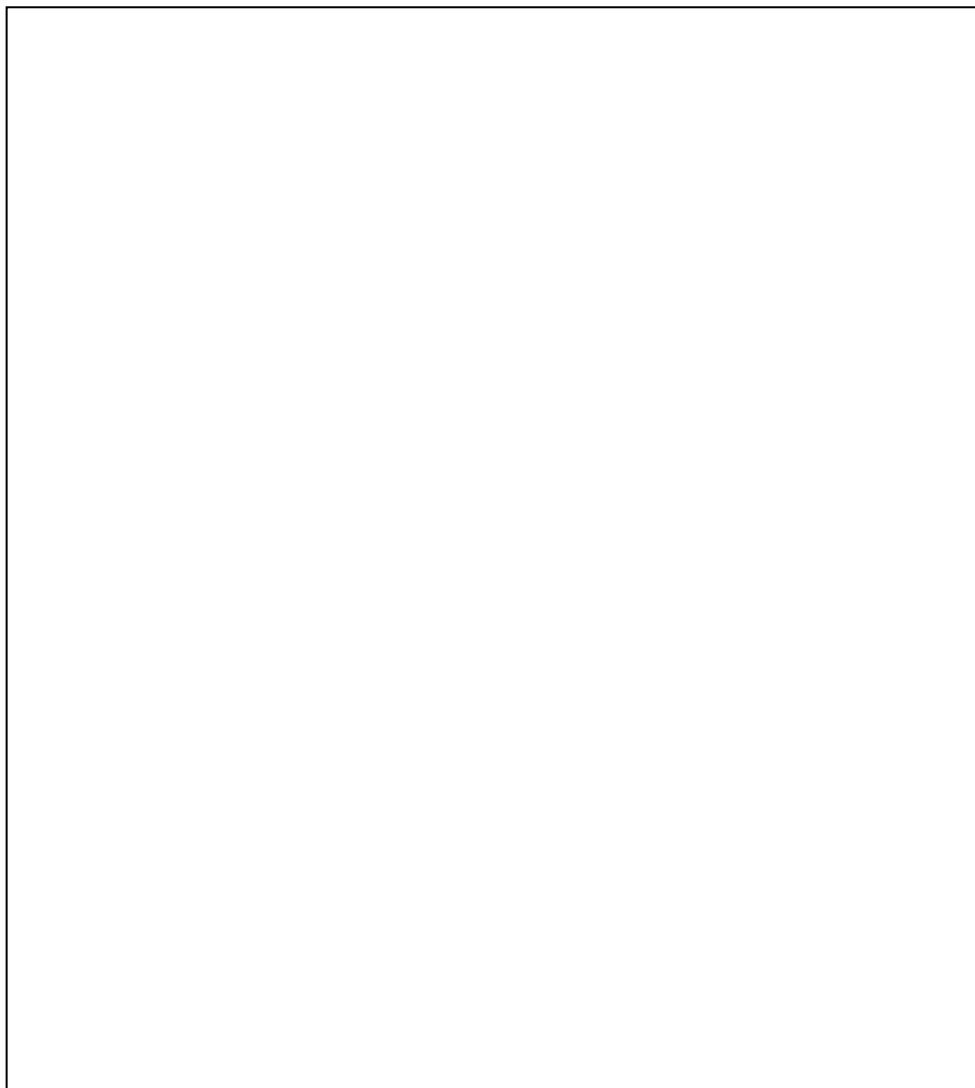
Het slechthorende kind op de gewone school

Kinderen met een hoortoestel

Bij de FENAC (Federatie van Nederlandse Audiologische Centra) kunt u deze brochures bestellen. Op het internet is de FENAC te bereiken via de website (www.fenac.nl), waar u ook algemene informatie over Audiologische Centra aantreft. Op het internet biedt "Oorakel" (www.oorakel.nl) een aantal nuttige adressen van instanties in Nederland. Tevens biedt de brancheorganisatie van de audiciens (de NVAB) u alle adressen van de aangesloten audiciens, zodat u een vestiging in de buurt kunt vinden (www.nvab.nl). De adressen van de erkende audiciensbedrijven in Nijmegen (2008) zijn:

- Bergh van den
Hatertseweg 825
6535 ZT Nijmegen
024 - 350 28 14
- Beter Horen
van Broeckhuysenstraat 5
6511 PE Nijmegen
024 - 684 18 10
- Beter Horen, Steenbokstraat 32
6531 TH Nijmegen
024 - 356 80 00
- Kooij Optiek/Hoortoestellen
Van Welderenstraat 39
6511 MB Nijmegen
024 - 322 02 00
- Schoonenberg Hoorcomfort
Hatertseweg 120
6533 AS Nijmegen
024 - 356 30 30
- Schoonenberg Hoorcomfort
Molenweg 36
6542 PW Nijmegen
024 - 379 11 80
- Specsavers Zien & Horen
Burchtstraat 49
6511 RB Nijmegen
024 - 388 94 86
- Specsavers Zien & Horen
Zwanenveld 9062
6538 SC Nijmegen
024 - 344 87 74

Noteer hier uw vragen

A large, empty rectangular box with a thin black border, intended for the user to write their questions. The box occupies most of the page below the instruction.

Adres

Bezoekadres

Volwassenen Audiologisch Centrum
Nijmegen, afdeling KNO
UMC St Radboud West
Philips van Leydenlaan 15, route 383
Nijmegen

Postadres

UMC St Radboud
Volwassenen Audiologisch Centrum
Nijmegen, afdeling KNO
Postbus 9101
6500 HB Nijmegen

Telefoonnummer

024 - 361 91 76

© UMC St Radboud
overname van (gedeelten uit)
deze tekst is uitsluitend
mogelijk na schriftelijke
toestemming van
Staf Concerncommunicatie